

נציבות שירות המדינה

הודעות

הודעה סג/4

ו' בכסלו התשס"ג (11.11.2002)

הודעה מס' סג/4

הוראות בעניין הבחירות לכנסת השש-עשרה

א. הקדמה

1. הבחירות לכנסת השש-עשרה יתקיימו ביום שלישי בשבוע, כ"ה בשבט התשס"ג, 28.1.2003.
2. מובאות בזה לידיעת עובדי המדינה ההוראות וההנחיות העיקריות הנוגעות לפעילות מדינית ומפלגתית בכלל ובתקופת בחירות בפרט.
3. ההוראות המפורטות להלן מבוססות על חוק יסוד: הכנסת, חוק הבחירות לכנסת ולראש הממשלה (נוסח משולב) התשכ"ט-1969, חוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959, חוק שירות המדינה (סיוג פעילות מפלגתית ומגבית כספים) התשי"ט-1959, וכן על חוקים נוספים, הוראות התקשי"ר ועל הנחיות היועץ המשפטי לממשלה.
4. חלק מהוראות אלו חל על כל העובדים, יהיו דירוגם, דרגתם ותפקידם אשר יהיו; חלקן רק על עובדים בדירוג ובדרגה מסוימת או בתפקידים מוגדרים, כמפורט להלן.
5. חלק מהוראות אלו חל גם על עובדים או על נושאי משרות בגופים ממלכתיים וציבוריים אחרים, בהתאם להוראות החוקים השונים, ובהתאם להנחיות המחייבות בכל אחד מהגופים.

ב. בחירות מקדימות (פריימריז)

1. בחירות מקדימות (פריימריז) - בחירות ישירות בהן רשאים להשתתף כל החברים הרשומים של מפלגה או גוף מדיני לבחירת המועמד לכהונת ראש הממשלה ו/או לבחירת רשימת המועמדים לכנסת, מטעם אותה מפלגה (להבדיל מבחירות הנערכות ב"גוף בוחר" (ראה הגדרה בסעיף ה.1. להלן).
2. הצבעה בבחירות מקדימות (פריימריז) – עובד מדינה תהא דרגתו אשר תהא, רשאי להצביע בבחירות מקדימות (פריימריז), כאמור לעיל.
3. לגבי הצבעה ב"גוף בוחר" – ראה סעיף ה להלן.

ג. להלן הוראות המתייחסות למועמד הנמנה על ארבע הדרגות העליונות

1. עובד המדינה שדרגתו היא אחת מארבע הדרגות העליונות בכל סולם דירוג כמפורט בסעיף 2 להלן, וכן עובד המדינה בדרגה הנמוכה מהדרגה השלישית מתחת לדרגה העליונה שבכל דירוג, אם לתפקידו נקבע מתח דרגות הכוללת את הדרגה השלישית האמורה, המבקש להציג את מועמדותו בבחירות לכנסת, חייב להתפטר מן השירות עד יום ו' בכסלו התשס"ג (15.11.2002) ואינו רשאי לצאת לחל"ת (הודעת נש"מ סא/24 מיום 17.4.2001).

2. להלן פירוט העובדים בדירוגים העיקריים:

הדרגות	הדירוג
22 - ומעלה	המינהלי
43 - ומעלה	המח"ר
43 - ומעלה	המהנדסים
43 - ומעלה	הנדסאים וטכנאים
43 - ומעלה	עיתונאים
4א - ומעלה	משפטנים
4א - ומעלה	פרקליטים
ג - ומעלה	עובדים סוציאליים
4א - ומעלה	בכ"מ ועמ"מ
4א - ומעלה	רוקחים
9 - ומעלה	רופאים
9 - ומעלה	רופאים וטרינריים
ג - ומעלה	עובדי מחקר
18 - ומעלה	אחיות
14 - ומעלה	עובדי רנטגן
7 - ומעלה	מרפאים בעיסוק
7 - ומעלה	פזיוטרפיסטים
7 - ומעלה	פארה-רפואיים
14 - ומעלה	מקצ"ט
14 - ומעלה	מקצ"ט-בטחון

דירוג עובדי הוראה –

- (א) מפקחים שהם מנהלי מחוזות, אגפים, מינהליים ומעלה.
 (ב) מפקחים שהם: 1. פעילים מכוח סימן ו' לתקנות חינוך ממלכתי (סדרי פיקוח);
 2. ממונים באופן ישיר על עבודתם של עובדי הוראה.
 (ג) מנהלי בתי ספר.

עובדים המועסקים בחוזה שכר כולל – דרגתם לעניין החוק היא דרגת השיא בתקן הצמודה למשרה.

3. עובד המדינה, כאמור בסעיף ג.1. לעיל, אשר מתכוון להציג את מועמדותו בבחירות לכנסת, ועל כן חייב להתפטר עד ו' בכסלו התשס"ג (15.11.2002), יודיע על כך מייד למנהל ביחידה ולאחראי, אשר ימלא את טופס הודעה על הפסקת עבודה (מדף 2810), וישלח מייד עותק אחד למחלקת הכספים של המשרד ועותק אחר לנציבות שירות המדינה.

4. עובד, אשר התפטר מן השירות כדי להציג את מועמדותו לבחירות לכנסת, זכאי לפיצויי פיטורים ואינו זכאי להודעה מוקדמת על פי חוק.

5. מי שמופיע ברשימת מועמדים לכנסת ומבקש להתקבל לשירות המדינה, לאחר הבחירות, יוכל להתקבל לתפקיד בהתאם לכללים המחייבים בשירות המדינה רק אם

התפטר קודם לכן מרשימת המועמדים לכנסת.

6. מי שהתפטר כאמור משרות המדינה מתפקיד שדרגתו כמפורט בסעיפים ג.1. עד ג.2 לעיל ומבקש לחזור לשרות, יוכל להתקבל לתפקיד כאמור בסעיף קטן זה בהתאם לכללים המקובלים בשירות המדינה ורק אם התפטר קודם לכן מרשימת המועמדים לכנסת.

ד. להלן ההוראות המתייחסות למועמדים שאינם נמנים על העובדים המפורטים בסעיף ג לעיל:

1. עובד מדינה שאינו נמנה על הדרגות והתפקידים כמפורט בסעיף ג לעיל, חייב להודיע בכתב על כוונתו להציג מועמדותו בבחירות לכנסת (בין אם מדובר בבחירות מקדימות (פריימריז) או בבחירות הנערכות בגוף בוחר) בשלב מוקדם ככל האפשר ובכל מקרה בטרם נקט פעולה להכללתו ברשימת המועמדים; העתק מההודעה יועבר לנציבות שירות המדינה.

2. עובד המדינה, למעט מורה, שאינו נמנה עם סוגי העובדים שפורטו בסעיף ג לעיל ואשר שמו נכלל באחת מרשימות המועמדים לכנסת, יופסק שירותו מיום הגשת רשימת המועמדים ועד יום הבחירות, ואם נבחר לכנסת - כל זמן כהונתו כחבר כנסת.

3. תקופת הפסקת העבודה עד הבחירות, תחשב כתקופת חופשה ללא משכורת, באם מגיע לעובד חל"ת עפ"י הכללים הנהוגים בתקשי"ר או, אם העובד ביקש זאת, כתקופת חופשת מנוחה, אם חופשה כזו מגיעה לו. לא עמדו לזכותו של העובד ימי חופשת מנוחה חייב האחראי לאשר לו חופשה ללא משכורת בטופס (מדף 2470) באם מגיע לעובד חל"ת כאמור לעיל. עותק אחד מהטופס יועבר למחלקת הכספים של המשרד ועותק אחד יישלח לנציבות שירות המדינה.

4. עובד כאמור, אשר יצא לחופשה כמפורט בסעיף ד.3. לעיל, ונבחר לכהן כחבר כנסת (ו/או כשר בממשלה) ובחר לכהן בתפקיד זה או בחר להמשיך להיות מועמד ברשימת המועמדים לכנסת, יחדל לשרת כעובד המדינה ממועד יום הבחירות לכנסת וינותק ממועד זה יחסי עובד - מעסיק בינו לבין המדינה. עובד כאמור אשר ייבחר לכנסת, זכאי לצירוף תקופת עבודתו בשירות המדינה לעניין זכויותיו כחבר כנסת, על-פי התנאים שנקבעו בחוק.

5. עובד שהיה מועמד לכנסת ויצא לחופשה כאמור בסעיף ד.3. לעיל, ולא נבחר, רשאי לחזור לעבודתו בשרות המדינה מייד עם היוודע תוצאות הבחירות.

ה. איסור השתתפות ב"גוף בוחר"

1. "גוף בוחר" - הוא גוף שתפקידו או אחד מתפקידיו לבחור מועמדים לכנסת או לכהונת ראש הממשלה או שר הממשלה, או לכל תפקיד ברשות מקומית, בהסתדרות הציונית העולמית או הסוכנות היהודית לארץ ישראל, למעט בחירות ישירות שבהן משתתפים כלל החברים של המפלגה או גוף מדיני, ובחירות מקדימות (פריימריז).

2. עובד מדינה שדרגתו היא אחת מארבע הדרגות העליונות בכל סולם הדירוג, לא יהיה חבר בגוף בוחר.

3. לשאר עובדי המדינה החברים ב"גוף בוחר" מותר להשתתף בבחירות הנערכות באותו גוף שבהן בוחרים מועמדים לתפקידים כאמור בסעיף ה.1. לעיל, ובלבד שההצבעה באותן בחירות היא **הצבעה חשאית**.

1. איסור חברות בוועדת הבחירות המרכזית

אסור לעובדי מדינה לשמש כחבר או כממלא מקום חבר בוועדת הבחירות המרכזית לכנסת.

2. עובדי לשכות שרים וסגני שרים

1. על העובדים המועסקים במשרות אמון מיוחדות, כמפורט בפסקה 01.111 ובפרק משנה 02.5 לתקשי"ר, (מנהל לשכה, מזכיר, יועץ, עוזר, או נהג) חלים הסייגים והמגבלות על פעילות מפלגתית כעל כל שאר עובדי המדינה.

2. על אף האמור לעיל, עובדים המועסקים במשרות אמון כאמור לעיל בלשכות שרים וסגני שרים, רשאים לעסוק בפעילות מפלגתית בתחום המשרד או מתקן ממשלתי אחר, אם זו נעשית במסגרת פעילות מינהלית כסיוע לשר או לסגן השר. כך למשל, הנהג רשאי להסיע את השר או סגן השר ברכב ממשלתי לאסיפה מפלגתית. מנהל הלשכה, המזכירה והעוזרים רשאים להדפיס נאומים מפלגתיים ולתאם פגישות פוליטיות. לעומת זאת, אסור להם לעסוק בפעילות מפלגתית מהותית וישירה כגון גיוס תומכים, מצביעים ותרומות.

ח. איסורים החלים על העובדים הנמנים על ארבע דרגות העליונות ו/או על המפורטים להלן:

האיסורים המפורטים בסעיף זה חלים רק על העובדים בארבע דרגות העליונות כאמור בסעיפים ג.1. ו-ג.2. לעיל, ועל העובדים המפורטים להלן:

1. שופטים, דיינים, חברי בתי דין דתיים וכל נושאי משרה שיפוטית אחרת;
2. רבנים וכוהני דתות אחרות ששכרם או חלק משכרם משתלם מאוצר המדינה;
3. שוטרים, סוהרים, פקחים וכל נושאי משרה שיש עמה סמכות חקירה, חיפוש או מעצר;
4. נושאי משרה שיש עמה סמכות להעניק רשיונות או היתרים או סמכות להמליץ על הענקתם;
5. עובדי שירות התעסוקה;
6. עובדי סעד;
7. עובדים השירות המשפטי;
8. קציני מחוז;
9. פקיד שומה;
10. פקיד גבייה;
11. עובדים שהורשו לעשות עסקות מטעם המדינה;
12. עובדים שבסמכותם לקבל עובדים לשירות המדינה או להמליץ על קבלת עובדים כאמור;
13. מנהלי עבודה;
14. פקידים העוסקים במתן שיכון מטעם המדינה;
15. אחיות ציבוריות;

להלן האיסורים:

- (א) להיות חברים בהנהלה הפעילה של מפלגה או של גוף מדיני;
- (ב) לארגן אסיפה פומבית בעלת אופי מדיני, לשבת בשולחן הנשיאות של אסיפה כאמור ולנאום בה;
- (ג) להשתתף בתעמולה פומבית, בכתב או בעל-פה, לבחירות, או למועצה של רשות מקומית, או לבחירות שעליהן חל חוק הבחירות לגופים ציבוריים, התשי"ד-1954;

- (ד) לבקר את המדיניות של משרדה, של משרדים אחרים או של הממשלה, במסיבת עיתונאים, בראיון עיתונאי, בנאום במקום פומבי, בשידור, בעיתון, בספר או בכל אמצעי מדיה אחר.
- (ה) לבקר את הממשלה ומשרדה ובכלל זה מדיניותם, במסיבת עיתונאים, בראיון עם עיתונאי, בנאום במקום פומבי, בשידור, בעיתון, בספר או בכל אמצעי מדיה אחר, לרבות העברת ביקורת כאמור על ממשלה שכינה בעבר או מדיניות קודמת של משרדי הממשלה.

ט. איסורים החלים על כלל העובדים

על כל עובדי המדינה ללא הבדל דרגה ותפקיד, לרבות העובדים המנויים בסעיף ח לעיל, חלים הכללים והאיסורים המפורטים להלן:

1. להקפיד שמעשיו או התנהגותו לא יתפרשו כאילו נועדו לקדם אינטרס של מפלגה כלשהי או מועמד מסוים. על העובד להביא בחשבון כי עקב מעמדו כעובד מדינה עלול הציבור לפרש התנהגויות או מעשים מסוימים שלו כאילו נועדו לסייע למפלגה זו או אחרת, או למועמד זה או אחר, ועקב רגישות זו עליו לנהוג משנה זהירות בעניין זה.
2. עובד המדינה לא יבקר בצורה מעליבה או פוגעת את הכנסת וועדותיה, ובכלל זה חוקים והחלטות שנתקבלו על ידיהם, את הממשלה ומשרדה ובכלל זה את מדיניותם, במסיבות עיתונאים, בראיון עיתונאי, בנאום במקום פומבי, בידור (רדיו וטלוויזיה), בעיתון או בספר.

איסור פעילות מפלגתית במוסדות ממשלתיים

3. אסור לערוך במשרד ממשלתי, במוסד או במתקן ממשלתי, בשעות העבודה או לאחר שעות העבודה, אסיפה, הרצאה או פעילות דומה מטעם מפלגה, או על בסיס של השתייכות מפלגתית או בעלת אופי מפלגתית.
4. אסור לעובד לעסוק בשעות העבודה בפעילות מטעם מפלגה או למען מפלגה, כגון: שכנוע אדם להצטרף כחבר למפלגה, עריכת מיפקד של חברי מפלגה, הפצת הזמנות לפעילות מפלגתית, תליית מודעות מטעם מפלגה במשרד וכדומה.
5. אסור לעובד לעסוק בפעילויות המפורטות לעיל בין כותלי המשרד, המוסד או המתקן הממשלתי, גם אחרי שעות העבודה.
6. אסור לעובד להשתמש ברכוש ובשירותים המשרדיים לפעילות מטעם מפלגה או למען מפלגה. הוראה זו אינה חלה על פעילות מינהלית כשהיא נעשית כסיוע לשר או לסגן השר.
7. עובד מדינה לא ייתן את הסכמתו, בעל-פה או בכתב, לפרסם את שמו מטעם מפלגה - אם צורך לו תואר תפקידו בשירות המדינה.
8. אסור לקיים אסיפת בחירות במשרדי הממשלה, במתקני הממשלה ובמוסדות השייכים לממשלה.
9. אסור להציג ולהפיץ בין כותלי מוסדות ממשלתיים כרוזים ופרסומים אחרים בעלי אופי מדיני או מפלגתי, לרבות הצבת קלפיות או כל צורה אחרת העלולה להתפרש כתעמולה מדינית או מפלגתית (למעט קלפיות שהוצבו על - ידי ועדת הבחירות המרכזית).

תעמולת בחירות

10. אסורה תעמולת בחירות מכל סוג שהוא בתוך מוסדות ממשלתיים, בין על-ידי העובדים ובין על-ידי אנשים או מוסדות אחרים.
11. המונח "תעמולת בחירות", אף שהוא מופיע בחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט - 1959, אינו מוגדר באופן ברור. את התכנים בו, יצר בית המשפט העליון בשורה של פסקי דין. בהקשר זה נקבעו כמה כללים שבאמצעותם אפשר להבחין בין התבטאויות ומעשים שאין בהם משום תעמולת בחירות, לבין כאלה שהם בגדר תעמולה כזאת.
12. להלן הכללים המרכזיים הקובעים מה נופל בגדר "תעמולת בחירות":
- הטפה ישירה למען מפלגה כלשהי או מועמד כלשהו מבין אלה המתמודדים בבחירות, או מתיחת ביקורת על מפלגה או רשימה או מועמד כאמור.
 - הצגת מצעיהן ותוכניותיהן של מפלגה או רשימה המתמודדת בבחירות, וכן דברי שבח לתכונות ולכושר של מועמדיהן - לצד ביקורת על אלו של יריביהן.
 - דברים שעניינם ומטרתם השפעה על הבחירות, או עשויים להתפרש ככאלה.
 - תעמולה היא מפלגתית אם תוכנה מתייחס במישרין לנושאים השנויים במחלוקת בין המפלגות.
13. בגדר תעמולת בחירות נכנסים גם פרסומים המתיימרים לסכם או לתאר את תוכן פעילותו של המפרסם, אם יש בהם, מבחינת העיתוי וקירבת הזמן לבחירות, וכן מבחינת תוכנם ונוסחם, משום תעמולת בחירות כאמור בסעיפים 11 ו-12 לעיל. האיסור על הוצאת פרסומים שיש בהם תעמולת בחירות כאמור משתרע על פרסום מכל סוג לרבות דברי דפוס, מודעות בעתונים, סרטי קולנוע ווידאו או פרסום באמצעות האינטרנט וכל אמצעי מדיה אחר. ניתן להעזר לצורך זה, גם בהנחיות משרד המשפטים לקראת הבחירות המפורסמות באתר האינטרנט של המשרד.
14. עובד שהוא בעל סמכות מינהלית או תפקיד שכרוך בו מגע עם קהל לא יקח חלק בתעמולת בחירות לכנסת, ברבים או שלא ברבים בכל אזורי הארץ. "סמכות מינהלית" לצורכי סעיף זה – כל סמכות, לפי דין ושלא לפי דין שיש עמה כוח להחליט החלטות או להקצות משאבים, לרבות סמכותם של הממונים על בעלי סמכויות על-פי דין.

איסור שימוש בכספי ציבור וברכוש לתעמולת בחירות

15. אסור להשתמש בקשר לתעמולת בחירות בכספים של הגופים הבאים:
- משרד ממשלתי;
 - מפעל או מוסד של המדינה;
 - אדם או גוף המחזיק, שלא לפי חוזה, ברכוש של המדינה, או מנהל רכוש כזה, או מפקח עליו מטעם המדינה;
 - תאגיד שהממשלה משתתפת בהנהלתו או בהונו;
16. איסור להשתמש בקשר לתעמולת בחירות במקרקעין של הגופים המנויים בסעיף 15 לעיל.
- "מקרקעין" - כולל משרדים, מבנים, מתקנים ושטחים פתוחים.
17. אסור להשתמש בקשר לתעמולת בחירות בכל רכוש אחר של גופים המנויים בסעיף 15 לעיל, ובין השאר בכלי רכב, בטלפון, בפקס, בשירותי דואר, ובכל השירות או ציוד אחר העומד לרשות העובד בעבודתו בשירות המדינה.

איסור להתרים כספים

18. אסור לעובד המדינה, להתרים, לגבות או לקבל כספים למטרה כלשהי, זולת לאוצר המדינה ובתוקף תפקידו.

י. תפקיד שמותר לעובד מדינה למלא ביום הבחירות ולקראתו

התפקידים שמותרים לעובד מדינה למלא ביום הבחירות ולקראתו יפורטו בהודעת נש"מ נפרדת.

יא. חלות ההוראות וחובת השינון

1. ההוראות המפורטות בהודעה זו חלות על עובדי המדינה בכל מקום הימצאם, לרבות בחוץ לארץ. ההוראות חלות הן על עובדים קבועים והן על עובדים שאינם קבועים (כגון עובדים ארעיים ועובדים בחוזה מיוחד).
2. על האחראי במשרד ועל כל מנהל יחידה לוודא כי הוראות אלו יובאו לידיעת כל העובדים בכל מקומות עבודתם, ולהבטיח את קיומן הלכה למעשה.
3. בכל מקרה של ספק או חוסר בהירות באשר להוראות האלו, יש לפנות ללשכת היועץ המשפטי של נציבות שירות המדינה.

יב. עונשים

העובר על ההוראות המפורטות בהודעה זו צפוי להליכים פליליים או הליכי משמעת, בהתאם לחוק.

שמואל הולנדר
נציב שירות מדינה